

SUOMEN VALTUUSKUNNAN LOPPURAPORTTI

**UNFCCC:N ILMASTONEUVOTTELUT
KATOWICE, PUOLA
2.12–14.12.2018**

Raportti seuraavista kokouksista

- Pariisin sopimuksen osapuolten kokouksena toimivan osapuolten 1. konferenssin istunto (CMA 1-3)
- Pariisin sopimusta käsittelevän ad hoc –työryhmän istunto (APA 1-7)
- YK:n ilmastopuitesopimuksen (UNFCCC) 24. sopimuspuolten konferenssi (COP 24)
- YK:n ilmastopuitesopimuksen Kioton pöytäkirjan 14. osapuolten kokous (CMP 14)
- Tieteellisteknisen avustavan toimielimen 49. istunto (SBSTA 49)
- Toimeenpanoa seuraavan alaelimen 49. istunto (SBI 49)

Sisällysluettelo

Yhteenveto ja arvio ilmastokokouksen tuloksista	3
Korkean tason osuus 11-12.12.....	4
Päästöjen vähentäminen (mitigation).....	5
Sopeutuminen	5
Läpinäkyvyys (transparency)	7
Maailmanlaajuiset tilannekatsaukset eli Pariisin sopimuksen tavoitteita kirittävät prosessit, global stocktake	7
Markkinamekanismit.....	8
Ilmastorahoitus.....	8
Vahingot ja menetykset (loss & damage).....	11
Oikeudelliset ja institutionaaliset asiat	11
Toimintavalmiuksien vahvistaminen (capacity building).....	11
Metsät, maankäyttö ja maatalous	12
Teknologia.....	13
Kansainvälinen lentoliikenne ja merenkulku	13
Vastetimet (response measures).....	14
IPCC:n 1.5 asteen erityisraportti.....	14
Talanoa-vuoropuhelu ilmastotoimien kunnianhimesta ja riittävydestä	14
Alkuperäiskansojen foorumi.....	15
Pre-2020 ja maailmanlaajuinen ilmastotoimintaohjelma (Global Climate Action Agenda, GCAA)	16
Ilmastosopimussihteeristön budjetti	16
Tasa-arvokysymykset.....	17
Pohjoismainen yhteistyö ja NOAK	17
Kansainvälinen koalitio lyhytaikaisten ilmastotekijöiden torjumiseksi (CCAC)	17
Aloitteet ja oheistapahtumat	18
Liite 1. Suomen valtuuskunta COP24-ilmastokokouksessa	20
Liite 2. Tasavallan presidentti Sauli Niinistön kansallinen puheenvuoro YK:n ilmastokokouksen valtionpäämieskokouksessa Katowicessa, Puolassa 3.12.2018	22
Liite 3. Raportissa käytetyt lyhenteet	23

Yhteenveto ja arvio ilmastokokouksen tuloksista

YK:n ilmastopuitesopimuksen 24. osapuolikokous järjestettiin 2.12–14.12.2018 Katowicessa, Puolassa. Kolmen vuoden sääntökirjatyö kulminoitui, kun Pariisin sopimuksen toimeenpanon säännöistä saavutettiin Katowicessa sopu. Lopputuloksena on 130-sivuinen Katowicen sääntökirja, jonka kaikki maat hyväksyivät - näin ollen kokouksen tärkein tavoite täyttyi. Kokouksen aikana onnistuttiin poistamaan tekstistä lähes 3000 ja lopputuloksena ovat vahvat, kaikille yhteiset ja selkeät säännöt, mikä oli Suomen ja EU:n keskeinen tavoite.

Maat seuraavat päästöjään ja raportoivat niistä jatkossa yhteisin säännöin ja kertovat päästösitoumuksistaan kattavasti. Katowicen sääntökirjaan kirjattiin kuitenkin joustoja vähiten kehittyneille maille, mutta rakenteellisesta kahtiajaosta pystyttiin Pariisin sopimuksen hengessä pidättäytymään. Joustoja kehittyvillä mailla on lähinnä raportointiviiveen ja yksityiskohtaisuuden suhteen. Pariisin sopimuksen ytimessä on kehittyneiden ja kehittyvien maiden jyrkän kahtiajaon purkaminen, mikä konkretisoitui nyt Katowicessa.

Pariisin sopimus rakentuu maiden itselleen asettamille päästövähennyssitoumuksille. Sitoumusten seuranta alkaa 2020. Sopimuksen keskeiset velvoitteet ovat päästöjen ja niiden vähentämisen seuranta ja raportointi ja viiden vuoden välein tehtävä tarkastelu, jossa katsotaan maiden yhteenlaskettujen päästövähennysten riittävyttä suhteessa Pariisin sopimuksen tavoitteisiin ja kannustetaan maita kiristämään sitoumuksiaan. Katowicen sääntökirjassa sovitaan mm. miten maat raportoivat sitoumuksista, päästöistä ja rahoituksesta ja sopeutumisesta.

Suomella oli neuvotteluissa vahva rooli, sillä COP-puheenjohtajamaa Puola kutsui ministeri Kimmo Tiilikaisen johtamaan ilmastomuutokseen sopeutumista käsitteleviä neuvotteluja yhdessä Gambian ympäristö-, ilmasto- ja luonnonvaraministerin Lamin Dibban kanssa ministeriviikolla. Pääneuvottelija Outi Honkatukia puolestaan oli rinnakkaispuheenjohtajana sekä maailmanlaajuisia tilannekatsauksia (Global stocktake, GST) että rahoitusta käsitelleissä neuvotteluissa. Lisäksi Tasavallan presidentti Sauli Niinistö osallistui kokouksen avajaisiin 3. joulukuuta. Puheessaan Tasavallan presidentti korosti kunnianhimon noston tarvetta IPCC:n 1,5 asteen raportin viestien valossa, Suomen tahtotilaa saavuttaa hiilineutraalius vuoteen 2045 mennessä, sekä Pariisin sopimuksen sääntöjen viimeistelyn välttämättömyyttä Katowicessa.

Neuvottelut venyivät reippaasti yliajalle ja suurimmaksi kiistakysymykseksi kokouksen loppumetreillä nousivat säännöt markkinamekanismeista eli siitä, miten maat voivat hyödyntää kumppanimaissa rahoittamiaan ilmastotoimia omien päästötavoitteidensa saavuttamisessa. Erityisesti EU vastusti sitä, että Pariisin sopimuksen päästövähennyssitoumuksia voisi keventää merkittävästi ennen vuotta 2020 syntyneillä päästövähennysyksiköillä ja niin sanottua kaksoislaskentaa, eli sitä että samat päästövähennykset laskettaisiin hyväksi sekä rahoittaja- ja toteutusmaassa. Lopulta asiasta tehtiin prosessipäätös, ja neuvottelut jatkuvat seuraavassa kokouksessa. Markkinamekanismisääntöjen puuttuminen oli lopulta parempi ratkaisu kuin todellinen porsaanreikä muuten kohtalaisen hyvässä sääntökirjassa.

Myös ilmastorahoitus oli, kuten useimmiten, yksi hankalimmista teemoista. Suurin osa asioista siirtyi toiselle viikolle ja näidenkin osalta pääasiallinen viimeistely tapahtui neuvottelujen 24 viimeisen tunnin aikana.

Lisäksi joitakin sääntöjen teknisiä yksityiskohtia jätettiin ratkaistavaksi myöhemmässä vaiheessa, mm. kansallisten sitoumuksien ja kansallisten inventaarioiden raportointiin (2020) sekä kansallisiin sitoumusten lisäohjeisiin (2024) liittyviä teknisiä yksityiskohtia.

Lokakuussa julkaistu Hallitustenvälisen ilmastopaneelin IPCC:n 1,5 asteen raportti oli Katowicessa näkyvästi esillä. Raportti lisäsi painetta neuvotteluille, joissa lukuisat kansalaisyhteiskunnan, tiedeyhteisön sekä korkean poliittisen tason puheenvuorot korostivat raportin viestien tärkeyttä. Neuvottelujen ensimmäinen viikko päättyi kuitenkin ikävällä tavalla, kun osapuolet eivät päässet sopuun sanamuodoista, joilla IPCC:n erityisraporttiin voitaisiin päätelmissä viitata. EU ja haavoittuvat maat ajoivat raportin viestien vahvaa tunnustamista ja toivottamista tervetulleeksi päätelmissä, mitä muutamat osapuolet eivät voineet hyväksyä. Osapuolikokouksen loppupäätelmissä IPCC:n erityisraportti lopulta sai oman kappaleensa, jossa huomioitiin IPCC:n merkitys tieteellisen tiedon tarjoajana kansainväliselle ilmastopolitiikalle - viittaamatta kuitenkaan raportin sisältöön. Tämä oli kunnianhimoisille osapuolille, EU mukaan lukien, pettymys.

Katowicessa käytiin ns. Talanoa-dialogi, joka toi yhteen ympäri maailmaa vuoden mittaan käytyjen ilmastokeskustelujen viestejä ja tarkasteli, miten maiden kollektiiviset ilmastotoimet suhteutuvat Pariisin ilmastopoliittisten tavoitteeseen. IPCC:n 1,5 asteen raportti toimi pohjana vuoropuhelulle. Suomen edustajana Talanoa-dialogissa oli ministeri Tiilikainen, joka painotti Talanoa-puheenvuorossaan 1,5 asteen tavoitteen mukaista politiikkaa. Suomi vaati tätä myös osana kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa ajavaa maajoukkoa sekä yhdessä muiden Pohjoismaiden kanssa antamassaan julkilausumassa. Talanoa-dialogissa useat muutkin ministerit korostivat tarvetta tai suunnitelmiaan nostaa kansallisia tavoitteitaan vuonna 2020. 23. ja 24. osapuolikokousten puheenjohtajat Fidzi ja Puola valmistelivat Talanoa-vuoropuheluiden pohjalta "Talanoa Call for Action" –paperin, jossa painotetaan nykyisten päästövähennystavoitteiden riittämättömyyttä; vaikka ilmastotoimet globaalisti ovatkin nousussa, tahti on liian hidaskas, erityisesti IPCC:n 1,5 asteen erityisraporttien viestien valossa. Puheenjohtajat kehottavat osapuolia ottamaan Talanoa-vuoropuhelun viestit huomioon kansallisia panoksiaan suunniteltaessa. Lisäksi puheenjohtajat korostavat, että Pariisin sopimuksen tavoitteet on täytettävä, tarvittavan siirtymän on oltava oikeudenmukainen, teknologian potentiaali on valjastettava käyttöön, ja toimiin tarvitaan rohkeaa johtajuutta ja yhteistyötä sekä kaikkia yhteiskunnan toimijoita mukaan ilmastotoimiin.

Maiden odotetaan päivittävän päästövähennyssitoumuksensa Pariisin sopimukseen vuoteen 2020 mennessä. EU on jo ilmoittanut valmiudestaan päivittää oman sitoumuksensa eli vuodelle 2030 asetetun päästövähennystavoitteensa tuohon mennessä. Samaten EU:ssa on käynnistynyt keskustelu Pariisin sopimuksen mukaisesta pitkän aikavälin ilmastostrategiasta eli siitä, miten EU saavuttaa nettonollapäästöt vuoteen 2050 mennessä.

Vaikka jatkotyötä jäikin, kaiken kaikkiaan Katowicen lopputulos oli Suomen ja EU:n näkökulmasta hyvä. Seuraava ilmastokokous järjestetään vuoden kuluttua Chilessä.

Korkean tason osuus 11-12.12

Kansalliset puheenvuorot jatkuivat 11-12.12. Useissa puheenvuoroissa korostettiin IPCC:n 1,5 asteen raportin viestejä ja ilmastotoimien kiireellisyyttä sekä painotettiin Katowicen sääntökirjan loppuun saattamisen merkitystä. Monissa puheenvuoroissa tuotiin esille ilmastomuutoksen vaikutuksia ja esiteltiin laajasti erilaisia kansallisia toimia päästöjen vähentämiseksi. Saarivaltiot korostivat ilmastomuutoksen tuomia riskejä, päästövähennysten kiireellisyyttä ja sopeutumisen merkitystä. Kehittyvät maat nostivat esille mm. valmiuksien vahvistamisen ja teknologian siirron. Ilmastorahoituksen merkitystä ja rahoitustarpeita nostettiin esille monissa puheenvuoroissa.

EU:n puheenvuorossa Itävallan ministeri Elisabeth Köstinger nosti esille IPCC:n 1,5°C raportin osoittaman tarpeen ilmastotoimien kiireellisyydelle, Katowicen sääntökirjan loppuun saattamisen tärkeyden sekä EU:n toimet ilmastotoimien rahoittamisessa. Komissaari Miguel Arias Cañete korosti EU:n etenevän omissa päästövähennystoimissaan ja olevan ylitämässä vuodelle 2020 asetetut tavoitteet. EU:ssa on sovittu uusista politiikkatoimista 2030 -tavoitteen toimeenpanemiseksi. Juuri julkistettu pitkän aikavälin strateginen visio käynnistää keskustelun EU:ssa ja antaa pohjaa EUn

oman pitkän aikavälin strategialle, joka on tarkoitus toimittaa YK:lle 2020 mennessä. Cañete painotti, että kaikkien maiden olisi tärkeä laatia pitkän aikavälin visio.

Korkean tason osuuden puheenvuorot YK:n ilmastopimussihteeristön sivuilla:

<https://unfccc.int/process-and-meetings/conferences/katowice-climate-change-conference-december-2018/events-and-schedules/high-level-segment/high-level-segment-statements>

Päästöjen vähentäminen (mitigation)

Asiakohdassa käsiteltiin ohjeistusta siitä, millaista tietoa osapuolten tulisi omista kansallisista panoksistaan (Nationally Determined Contributions, NDC) toimittaa ja miten panosten toteutumista seurataan. Katowicea edeltävässä osapuolikokouksessa (COP23) ohjeistusta koskeva taustateksti oli vielä 180-sivuinen. Neuvottelutekstiä oli Katowicea edeltävissä kokouksissa saatu lyhennettyä huomattavasti, mutta se sisälsi kokouksen alkaessa edelleen useita vaihtoehtoisia muotoiluja. Neuvotteluiden etenemistä hidasti osapuolten näkemyserot ohjeiden yksityiskohdista sekä periaatteellisempi kysymys siitä, koskevatko ohjeet kaikkia maita samalla tavalla. Kokousviikolla teksti tiivistyi päätöstekstimuotoon ja lopulta myös ohjeiden soveltamiseen liittyvät erimielisyydet ratkesivat ja syntyi merkittävä päätös, jossa osapuolia koskevat yhteiset ohjeet. Päätöksen mukaan osapuolten tulee soveltaa ohjeista, kun he toimittavat toisen NDC:nsa YK:n ilmastopimukselle. Päätöksessä rohkaistaan osapuolia toimittamaan tietoa jo ensimmäisen NDC:n osalta vuonna 2020. Tietoa tulee panoksesta riippuen antaa mm. vertailuvuodesta/kaudesta, kattavuudesta, aikajänteestä, valmisteluprosessista, oletuksista ja menetelmistä. Tarkoitus on lisätä osapuolten toimittamien panosten läpinäkyvyyttä. Päätös sisältää myös ohjeistusta siihen, miten panosten toteutumista seurataan. Laskenta tulee tehdä IPCC:n menetelmiä käyttäen ja jos ei tätä voida tehdä, se pitää perustella. Osapuolen tulee myös perustella, mikäli se jättää sisällyttämättä laskentaan joitakin päästö- tai poistumaluokkia.

Kansallisten panosten yhteisiä aikajänteitä (Common Time Frames, CTF) koskevassa asiakohdassa syntyivät päätelmät, joiden mukaan yhtenäisiä aikajänteitä tulee soveltaa vuoden 2031 alkaen. Päätelmissä ei kuitenkaan oteta kantaa aikajänteiden pituuteen. Tällä hetkellä osapuolten panokset ovat aikajänteeltään erilaisia, yleisimmin on käytetty 5 tai 10 vuoden aikajännettä. Asiakohtaa käsitellään uudelleen seuraavassa kokouksessa kesäkuussa 2019.

Katowicessa hyväksyttiin myös osapuolten kansallisia panoksia koskevan rekisterin sääntöjä koskeva päätös.

Sopeutuminen

Osana Katowicen sääntökirjaa hyväksyttiin ohjeita **sopeutumistiedonannoille**. Tiedonannot ovat vapaaehtoisia ja ne voi toimittaa osana kansallisia panoksia, kansallisia tiedonantoja (National Communication), kansallisia sopeutumissuunnitelmia (National Adaptation Plan, NAP) tai läpinäkyvyyskehikon kaksivuotisraportteja. Sopeutumistiedonantoja koskevan päätöksen liitteenä on **lista elementeistä**, joita osapuolet voivat sisällyttää tiedonantoihinsa. Lisäksi läpinäkyvyyskehikon **kaksivuotisraportoinnin** ohjeissa on lista ilmastonmuutoksen vaikutuksia ja sopeutumista koskevia elementeistä, joita osapuolet voivat vapaaehtoisesti sisällyttää kaksivuotisraportteihinsa. Nämä elementit voivat toimia osapuolen sopeutumistiedonantona ja/tai sopeutumisen seurantaraportointina. Läpinäkyvyyskehikon tarkastus ei koske sopeutumistiedonantoja. Sopeutumiskomitea (Adaptation Committee, AC) sai tehtäväkseen kehittää luonnoksen vapaaehtoisiksi **lisäohjeiksi sopeutumistiedonannoille** kesäkuuhun 2022 mennessä, osallistaen myös IPCC:n (International Panel on Climate Change) työryhmä II:ta. SBI57 käsittelee luonnosta marraskuussa 2022 AC:n raportin yhteydessä. Tiedonannot tallennetaan **sopeutumisrekisteriin**, jonka perustamisesta päätettiin Katowicessa.

Lisäksi osana Katowicen sääntökirjaa hyväksyttiin päätös sopeutumiseen liittyvistä teknisistä kysymyksistä, joita AC ja vähiten kehittyneiden maiden asiantuntijaryhmää (Least Developed Countries Expert Group, LEG) oli työstänyt yhteistyössä Pysyvän rahoituskomitean (Standing Committee on Finance, SCF) kanssa.

Sopeutumiseen liittyvien institutionaalisten järjestelyjen koherenssin edistämistä koskien päätettiin, että AC ja LEG palvelevat Pariisin sopimusta ja että nykyiset instituutiot hoitavat mahdolliset uudet Pariisin sopimuksen toimeenpanon edellyttämät, sopeutumiseen liittyvät työt.

Kehitysmaiden sopeutumispyrkimysten tunnustamista koskien päätettiin tunnustaa kehitysmaiden sopeutumispyrkimykset osana maailmanlaajuisen tilannekatsauksen korkean tason tapahtumissa. Sihteeristöä pyydettiin sisällyttämään maailmanlaajuisesta tilannekatsausta varten laatimaansa synteesiraporttiin tietoja kehitysmaiden sopeutumispyrkimyksistä, laatimaan yhteenvetoraportti sopeutumispyrkimysten tunnustamisesta ja laatimaan synteesiraportti kahden vuoden välein vuodesta 2020 alkaen erityisistä sopeutumisteemoista, painottaen opetuksia ja parhaita käytäntöjä kehitysmaissa.

Sopeutumistarpeiden arvioinnin menetelmien osalta AC:ta pyydettiin kehittämään kesäkuuhun 2020 mennessä inventaario relevanteista menetelmistä ja päivittämään se säännöllisesti. Osapuolilta ja järjestöiltä pyydettiin menetelmien kehittämiseen ja soveltamiseen liittyviä läheteitä helmikuuhun 2021 mennessä. Näiden pohjalta AC:ta pyydettiin laatimaan tekninen paperi, osallistaen soveltuvin osin IPCC:n työryhmä II:ta. SBSTA57 käsittelee teknistä paperia AC:n raportin yhteydessä marraskuussa 2022.

Kehitysmaiden sopeutumisen tukemisen mobilisointia edesauttavien menetelmien osalta pyydettiin SCF:ää, yhteistyössä Teknologiakomitean (Technology Executive Committee, TEC) ja Pariisin komitean (Paris Committee on Capacity Building, PCCB) kanssa, tarkastelemaan tapoja edesauttaa sopeutumistuen mobilisointia ja sisällyttämään suosituksia vuosiraporttiinsa. Sihteeristöä pyydettiin sisällyttämään maailmanlaajuisesta tilannekatsausta varten laatimaansa synteesiraporttiin arvio kehitysmaiden sopeutumistuen tarpeista.

Sopeutumisen ja sopeutumistuen riittävyden ja vaikuttavuuden arviointimenetelmien osalta todettiin, että haasteita aiheuttavat mm. erot kansallisissa olosuhteissa, vaikeudet sopeutumista koskevien perusurien ja tavoitteiden asettamisessa sekä sopeutumisen edistystä koskevien yhteisten mittareiden puuttuminen. Eri tahoja pyydettiin jatkamaan teknistä työtä aiheen tiimoilta ja toimittamaan AC:lle ja LEG:lle aihetta koskevia läheteitä huhtikuuhun 2020 mennessä.

Katowicen sääntökirjan päätöksissä kannustettiin myös osapuolia, kansainvälisiä järjestöjä, Maailmanlaajuisesta ympäristörahausta (Global Environment Fund, GEF), Vihreää ilmatorahastoa (Green Climate Fund, GCF), Sopeutumisrahausta (Adaptation Fund, AF), Teknologiakeskusta ja -verkostoa (Climate Technology Centre and Network, CTCN) ja PCCB:tä jatkamaan mandaattiensa puitteissa **tuen mobilisointia kehitysmaiden sopeutumistoimille**, ml. sopeutumissuunnitelmille ja -tiedonannoille, ja pyrkimään tasapainoon hillinnän ja sopeutumisen välillä.

Puitesopimuksen alla hyväksyttiin päätökset koskien **AC:n raporttia, kansallisia sopeutumissuunnitelmia ja vähiten kehittyneiden maiden työohjelmaa**. AC:n raportin yhteydessä kannustettiin mm. vahvistamaan seurantajärjestelmien linkkejä sopeutumisen, kestäväen kehityksen tavoitteiden (Sustainable Development Goals, SDGs) ja Katastrofiriskien vähentämistä koskevan Sendain toimintakehyksen kesken. Kansallisia sopeutumissuunnitelmia koskevassa päätöksessä pyydettiin LEG:iä ja AC:ta raportoimaan kansallisten sopeutumissuunnitelmien laatimis- ja toimeenpanoprosessiin liittyvistä puutteista ja tarpeista ja niiden käsittelemisestä SBI51:lle vuoden 2019 lopussa. Askelmerkit sopeutumissuunnitelmien laatimis- ja toimeenpanoprosessin edistymisen arvioimiselle tulisi määritellä SBI55:ssa

marraskuussa 2021, ja arviointi tulisi käynnistää viimeistään vuonna 2025. Vähiten kehittyneiden maiden työohjelma päivitettiin kattamaan myös Pariisin sopimuksen toimeenpanon tukeminen.

Läpinäkyvyys (transparency)

Asiakohdassa sovittiin osana Pariisin sopimuksen sääntökirjaa kaikille osapuolille yhteisistä raportointiohjeista sekä säännöistä siihen, miten osapuolten raportit tarkastetaan ja arvioidaan. Katowicen läpinäkyvyysneuvottelut olivat tiukkoja mutta rakentavia, varsinaiset läpimurrot yhteisistä ohjeista saavutettiin vasta korkean tason neuvotteluissa kokouksen viimeisinä päivinä. Pariisin sopimuksen mukainen raportointi alkaa 2024 ja tehdään sen jälkeen kahden vuoden välein. Teollisuusmaiden tulee lisäksi jatkaa vuosittaisen kasvihuonekaasuinventaarioiden laadintaa. Pariisin sopimuksen mukaiset läpinäkyvyyskehikon kaksivuotisraportit (Biennial Transparency Reports (BTR)) tulevat korvaamaan nykyiset ilmastosopimuksen mukaiset vastaavat raportit. Ilmastosopimuksen mukaisten maaraporttien laadinnassa voi käyttää myös Pariisin sopimuksen ohjeita niiden lukujen osalta, jotka käsittelevät samoja aiheita. Neljän vuoden välein tehtävien maaraporttien tiedot voi myös liittää osaksi BTR-raporttia.

Katowicen sopimuksen mukaan kaikki BTR-raportit tarkastetaan. Tarkastuksissa suositetaan maatarkastuksia ja keskitettyjä tarkastuksia, myös nk. kirjoituspöytä tarkastukset ovat mahdollisia viiden vuoden välein. Vuosittaiset inventaariotarkastukset toteutetaan niinä vuosina, jolloin BTR-raportteja ei laadita yksinkertaisemmin sihteeristön toimesta. Pariisin sopimuksen BTR-raporttien sisältö noudattaa nykyistä kahden vuoden välein tapahtuvaa raportointia, kansallisten panosten toteuttamisen ja saavuttamisen seurantaan painottaen. Sopeutumista käsittelevät raportointiohjeet eivät ole velvoittavia, rahoitukseen liittyvässä raportoinnissa uutta on erityisesti kehittyvien maiden rahoituksen tarpeiden ja saannin tarkempi raportointi. BTR-raportit arvioidaan tarkastusten lisäksi SB-kokousten yhteydessä järjestettävissä tilaisuuksissa.

Katowicen läpinäkyvyyspäätöksessä SBSTA:a pyydettiin täydentämään sääntökirjan läpinäkyvyysohjeita laatimalla ohjeiden tueksi raportointipohjat, sekä BTR-raportin ja tarkastusraportin sisällysluettelorungot. Lisäksi SBSTA:n tulee laatia ohjeistus tarkastajien koulutukseen. SBSTA:n tulisi saada kyseinen työ valmiiksi 2020 lopulla pidettävän ilmastokokouksen puitteissa. Taulukkopohjat ja sisällysluettelorungot tulevat tarkentamaan Katowicessa sovittuja ohjeita.

Maailmanlaajuiset tilannekatsaukset eli Pariisin sopimuksen tavoitteita kirittävät prosessit, global stocktake

Pariisin sopimuksen artiklassa 14 sovittiin sopimuksen täytäntöönpanon tarkastelusta säännöllisin väliajoin alkaen vuodesta 2023. Katowicen ilmastokokouksessa tavoitteena oli saada sovittua näitä nk. maailmanlaajuisia tilannekatsauksia (global stocktake, GST) koskevat säännöt. Pääneuvottelija Outi Honkatukia toimi asiakohdan rinnakkaispuheenjohtajana.

Hankalimmat neuvottelukysymykset neuvotteluissa olivat vahinkojen ja menetysten sisällyttäminen maailmanlaajuisiin tilannekatsauksiin sekä ilmastotoimien oikeudenmukaisuuteen (equity) liittyvät kysymykset. Loppusuoralla asiakohdassa päästiin sopuun säännöistä, joiden mukaan maailmanlaajuiset tilannekatsaukset käsittävät kolme temaattista aihealuetta: päästöjen vähentäminen, sopeutuminen sekä rahoitus ja muut tukitoimet. Vaikka vahingot ja menetykset eivät lopulta tulleet omaksi erilliseksi teemakseen, kompromissin mukaisesti GST:n tekninen vaihe voi ottaa kolmen edellä mainitun temaattisen aiheen sisällä huomioon vahingot ja menetykset sekä vastatoimet. Tekniseen vaiheeseen mukaan otettava informaatio voi myös sisältää vahinkoja ja menetyksiä koskevaa tietoa.

Katowicen sääntökirjan mukaan maailmanlaajuisessa tilannekatsauksessa tulee olemaan kolme eri vaihetta: 1) tiedonkeruu ja valmistelu, 2) tekninen arviointi ja 3) lopputuotosten arviointi. Ensimmäinen GST käynnistyy siis tiedonkeruuvaiheella osapuolikokouksessa vuonna 2022 ja päättyy vuoden 2023 osapuolikokouksessa lopputuotosten arviointiin. Maailmanlaajusten tilannekatsausten lopputuotteiden tulisi informoida osapuolia siitä missä Pariisin sopimuksen tavoitteiden toimeenpanossa kollektiivisesti mennään, sekä mitkä ovat Pariisin sopimuksen toimeenpanossa tunnistettuja haasteita ja mahdollisuuksia. Osapuolten tulee näiden tarkastelujen pohjalta esitellä aiempaa kunnianhimoisemmat kansalliset tavoitteensa YK:n pääsihteerin erikoistapahtumassa.

Markkinamekanismit

Markkinamekanismeja koskevia keskusteluja käytiin intensiivisesti. Tavoitteena oli sopia tarkemmat säännöt muun muassa markkinamekanismien käytön raportoinnista ja laskennasta, Pariisin sopimuksen 6.4 artiklan mukaisesta kansainvälisestä markkinamekanismista sekä ennen vuotta 2020 liikkeelle laskettujen kansainvälisten yksiköiden käytöstä. Kokouksen viime hetkelle käydyistä korkeimman tason neuvotteluista huolimatta toimeenpanon sääntöjä ei saatu sovittua.

Osapuolet eivät päässeet yksimielisyyteen keskeisistä toimeenpanoa koskevista ratkaisuksista. Suurimmaksi kiistakysymykseksi nousivat kansainvälistä markkinamekanismia koskevat laskenta- ja raportointisäännöt. Brasilia ajoi sääntöihin tekstiä, joka EU:n ja sen kumppanien (Sveitsi, Norja, Uusi-Seelanti, monet Latinalaisen Amerikan maat) näkemyksen mukaan sisälsi riskin, että sama päästövähennys voidaan raportoida kahteen kertaan. Toteutuessaan kaksinkertainen laskenta olisi voinut luoda vakavan porsaanreiän Pariisin sopimuksen seurannalle. Lisäksi ongelmallisia kysymyksiä olivat share of proceeds –maksun laajentaminen 6.2 artiklaan ja maksun ohjaaminen Pariisin sopimusta palveleville elimille; muita kv. markkinamekanismeja käyttäviä järjestelmiä (CORSIA) koskevat säännöt; kuinka suhtaudutaan NDC:n soveltamisalan ulkopuolella tehtyihin päästövähennyksiin; ja hyväksytäänkö Kioton pöytäkirjan joustomekanismien käyttö Pariisin sopimuksen sitoumusten täyttämiseen.

Kaikille yhteisissä raportointi-, tarkastus- ja arviointiohjeissa edellytetään, että osapuolet raportoivat myös markkinamekanismien kansainvälisestä käytöstä. Markkinoita käyttävän osapuolen on annettava tiedot muun muassa vuosittaisista päästöistään, päästötaseestaan jossa on huomioitu markkinoiden kansainvälinen käyttö, sekä käytettyjen mekanismien ympäristöintegriteetistä ja vaikutuksista kestävään kehitykseen. Samat vaatimukset koskevat kansainvälisesti siirrettyjen päästövähennysten käyttöä muihin tarkoituksiin kuin kansallisten sitoumusten täyttämiseen.

Ilmasto-rahoitus

Ilmasto-rahoitus oli, kuten useimmiten, yksi hankalimmista teemoista. Suurin osa asioista siirtyi toiselle viikolle ja näidenkin osalta pääasiallinen viimeistely tapahtui neuvottelujen 24 viimeisen tunnin aikana.

Sopeutumisrahastoon (AF) liittyviä asioita käytiin tällä kertaa vähemmän politisoituneissa tunnelmissa kahdella raiteella. CMP-raiteen alla rahaston raportti otettiin vastaan ja todettiin rahaston rahankeräysvuositavoitteen ylittyneen sekä 2017 (noin 96 mUSD) että 2018 (129 mUSD). Rahaston johtokuntaa kannustettiin jatkamaan pohdintoja rahastojen linkeistä muihin rahastoihin sekä edistämään täydentävyyttä ja koherenssia. APA/CMA –raiteella jatkettiin pohdintoja siitä, miten ja missä vaiheessa rahasto siirtyy palvelemaan Pariisin sopimusta. Erityisesti rahoituslähteet, palvelun aloittamisen ajankohta, linkki Kioton pöytäkirjaan ja johtokunnan kokoonpano olivat keskiössä. Rahoituksen osalta keskusteluun nousi lisärahoituskierrokset ja rahaston muuttaminen yhdeksi rahoitusmekanismin operatiiviseksi yksiköksi, mutta näitä Afrikka-ryhmä tai Saudi-Arabia tuskin ajoivat missään kohtaa tosissaan vaan enemmän taktisista syistä.

Päätettiin, että rahasto saa edelleen Kioton pöytäkirjan alla syntyviä tuloja (artiklat 6, 12, ja 17), jatkossa se saa myös Pariisin sopimuksen artikla 6.4 alla perustettavan mekanismin verot (Share of Proceeds) käyttöönsä, minkä lisäksi tulonlähteenä toimii julkinen ja yksityinen vapaaehtoisrahoitus. EU ajoi rahaston siirtämistä Kioton pöytäkirjan alta Pariisin sopimuksen alle vuodesta 2020 alkaen. Osapuolet kuitenkin päättivät, että sopeutumisrahasto palvelee Pariisin sopimusta heti vuoden 2019 alusta ja jatkaa myös Kioton pöytäkirjan alla siihen saakka, kunnes artikla 6.4 mekanismin tuloutus alkaa toimia. USA:lle oli tärkeää varmistaa pääsy rahaston johtokuntaan, päätettiin Pariisin sopimusosapuolien olevan kelpoisia johtokunnan jäseniksi. SBI tulee aloittamaan asian tarkemman käsittelyn kesäkuun kokouksessa ja sen tulisi antaa CMP-15 suosituksia miten tämä kelpoisuus voidaan varmistaa. Sopeutumisrahaston tulevaisuudesta tehtiin päätökset sekä CMA:n että CMP:n alla.

Maailmanlaajuisen ympäristörahaston (GEF) ohjintakeskustelu oli normaalin hankalahko. Erityisesti osapuolet keskustelivat siitä, miten lisärahoitusneuvottelujen lopputulos huomioidaan päätöksessä, koska ilmastoon suoraan kohdistuva rahoitus laskee, mutta toisaalta synergioiden kautta on odotettavissa jopa parempia ilmastotuloksia kuin edellisellä kaudella. Kompromissina päätöksessä käytetään neutraalia kieltä, joka kyllä toivottaa neuvottelujen tuloksen tervetulleeksi, mutta kiinnittää huomiota ilmastopääalueen laskevaan rahoitusosuuteen. Toinen hankalimmista asioista oli GEF-verkoston laajentaminen. Antigua ja Barbuda olisi toivonut päätökseen tekstiä, joka ohjii GEF:iä lisäämään kansallisten organisaatioiden määrää ylipäättänsä tai edes kompromissina ottamaan uudelleen harkintaan Tyynenmeren alueen ympäristöohjelman sihteeristön (SPREP) akkreditointihakemuksen. Suurin osa osapuolista ei tätä pystynyt tukemaan, joten päätöksessä lopulta vain pyydetään jatkamaan tilanteen seuranta ja harkitsemaan muutoksia tarpeen mukaan. Jälleen kerran joidenkin maiden haasteet saada tukea rahastosta USA:n pakotepolitiikan politiikan takia nousi esiin, tällä kertaa pääasiassa Iranin ja Pohjois-Korean puheenvuoroissa. Tämän ratkaisemiseksi kierrätettiin Marrakechissa aiemmin hyväksytyä muotoilua, jossa rahaston toivotaan mahdollisuuksien mukaan seuraavan hankehyväksyntään liittyvien linjausten tehokasta seuraamista.

Neuvotteluja raportoinnin teknisestä ja rahallisesta tuesta (SBI 4d) ei tällä kertaa edes avattu vaan SBI:n puheenjohtaja veti epävirallisia konsultaatioita. Näissä todettiin edelleen, että osapuolet eivät ole yksimielisiä siitä mitä päätelmiin tulisi laittaa. Näin ollen asian käsittelyä siirretään jälleen yksi kokous eteenpäin. Ongelmat juontuvat USA:n pakotepolitiikasta, jonka toimeenpanoon se käyttää mm. Maailmanlaajuisesta ympäristörahastoa.

APA/CMA:n alla keskusteltiin myös "alustavasta rahasto-ohjinnasta". Keskustelua käytiin nyt hyvässä hengessä ja käytännössä nyt vain vahvistettiin, että pysyvä rahoituskomitea (Standing Committee on Finance, SCF) luonnostelee ohjintaa virallisen rahoitusmekanismin operatiivisille yksiköille (GEF ja GCF) COP:n ohella myös CMA:lle ja sisällyttää siihen myös GEF:n alaiset erityisilmastorahastot. Samassa yhteydessä virallisesti vahvistettiin, että Katowicessa viimeistelty Pariisin sopimuksen toimeenpanoon liittyvä ohjinta, pääasiassa GEF:lle, annettiin COP:n lähetettäväksi Pariisissa sovitun mukaisesti.

Vihreän ilmastorahaston (GCF) ohjintakeskustelu oli myös jälleen hankala, pääkiista koski lisärahoitusta ja tuleeko sitä varten tehdä tarvearviot. Etenkin Afrikka-ryhmä ajoi SCF:n tekemää tarvearviota. Afrikka-ryhmä ajoi myös sisään tekstiä, joka kiinnittäisi huomiota etenkin USA:n maksurästeistä johtuvaan rahoitusaukkoon rahoituksen mobilisointiprosessin (Initial Resource Mobilization) rahoituslupauksiin nähden. Pienten saarivaltioiden allianssi (AOSIS) olisi halunnut huomioida IPCC:n 1,5 asteen raportin lisärahoituksen yhteydessä, mutta USA ja Arabiryhmä vastustivat tätä. Lisärahoituksen osalta päätös kiittää neuvottelujen aloittamisesta ja kannustaa päättämään neuvottelut lokakuussa 2019, tarvearviota ei lopullisessa päätöstekstissä mainita. EU:n toiveiden mukaisesti päätöksessä kiinnitetään huomiota päätösmenttelykeskustelun jatkamiseksi. Näiden keskustelujen ohella Turkki kiinnitti huomiota omiin erityisiin olosuhteisiin, mutta tätä ei huomioida päätöksessä. Lisäksi Venäjä totesi aikovansa osallistua lisärahoitukseen,

mikä indikoi maan tahtovan joko muuttaa rahaston kelpoisuusvaatimuksia ja/tai haluavan paikan johtokunnassa.

Pitkän aikavälin rahoituksesta puhuttiin kahdella raiteella, COP-raiteella käytiin säännönmukaista keskustelua mm. SCF:n kaksivuotisraportin pohjalta. Asiakohdan alla toivottiin tervetulleeksi sekä SCF:n raportti, että osapuolten tekemät Strategies and Approaches -lähetteet. Osapuolia kehoitetaan yrittämään parempaa hillintä- ja sopeutumisrahoituksen tasapainoa. Pitkälti Norjan ja AOSIS:n ehdotusten mukaisesti 2019-2020 työpajat keskittyvät rahoituksen tehokkuuteen ja ilmatorahtoitukseen huomioiden Pariisin sopimuksen 2 ja 1.5 asteen tavoitteet. Sihteeristö tekee työpajoista yhteenvedot osapuolten käsittelyä varten. Päätettiin järjestää neljäs ministeritason dialogi vuonna 2020, Katowicessa pidetyn kolmannen dialogin yhteenvedoa käsitellään seuraavassa osapuolikokouksessa. APA/CMA –raiteella keskusteltiin siitä, tuleeko, koska ja missä käsitellä uutta 2025 tehtävää rahoituslupausta. Asiasta käytiin pitkälti eipä juupas –keskustelua, koska G77 ajoi jonkinlaisen prosessipäätöksen saamista ja ns. teollisuusmaat olivat sitä mieltä, että tähän tulee palata lähempänä vuotta 2025. Osana Katowicen päätöspakettia päätettiin aloittaa keskustelut uudesta rahoitustavoitteesta CMA:n kolmannessa osapuolikokouksessa marraskuussa 2020. Tässä yhteydessä otetaan huomioon myös tarve rahoitusvirtojen ilmastokestävöittämiseen.

Pysyvä rahoituskomitea (SCF) koostuu nykyään kehitysmaajäsenien osalta pitkälti G77 – neuvottelunyrkistä ja on siksi osapuolikokouksissa sisällöllisesti hankala G77 ajaessa sitä hoitamaan lähes kaikki asiat ja ns. teollisuusmaapuolen toppuutellessa. SCF:n osalta käytiin läpi juoksevat asiat (raportti, työohjelma, foorumi jne.). Vuoden 2019 foorumin teemana on ilmatorahtoitusta ja kestävät kaupungit. SCF:ää käytettiin myös ratkaisemaan loppupaketin solmuja. Komiteaa pyydettiin lähettämään ajatuksiaan Varsovan kansainvälisen mekanismin johtoryhmän tekemään vahinkoja ja menetyksiä koskevaan tekniseen paperiin. Sovittiin myös EU:n toiveen mukaisesti, että Pariisin sopimuksen artikla 2.1.c rahoitusvirroista sisällytetään SCF:n joka toiseen kaksivuotisraporttiin. Ratkaisuna etenkin GCF:n alla, mutta myös muualla, käytyyn tarvearviokeskusteluun, SCF tulee tekemään joka neljäs vuosi raportin kehitysmaiden tarpeista ilmastosopimuksen ja Pariisin sopimuksen toimeenpanoon liittyen. Osapuolet käsittelevät tätä raporttia COP26 ja CMA3 -kokouksien aikana.

Rahoituksen ennakkoraportointi (artikla 9.5) tuli keskusteluun sekä APA:n alla mahdollisten lisäasiakohtien yhteydessä että SBI-raiteella. SBI-raide keskusteli raporttien tietosisällöstä. Suurimmat ongelmat koskivat vahinkojen ja menetysten mukaan ottamista sekä numeerisen tiedon määrää ja laatua. APA:n alla keskusteltiin siitä, tuleeko ja koska keskustella miten ja mihin tieto lähetetään. Afrikka-ryhmä linkkasi näiden raiteiden etenemisen toisiinsa; jos APA:n alainen keskustelu ei etene, ei etene sisältökeskustelukaan. Muita ongelmia tuottivat linkit maailmanlaajuiseen tilannekatsaukseen (GST) ja fasilitatiiviseen monenkeskiseen edistymisarviointiin (FMCP). Lisäksi kiisteltiin siitä, koskeeko tämä kehitysmaita ja koska raportointi alkaa. CMA-päätöksessä kerrataan Pariisin sopimuksen teksti, jonka mukaan ns. teollisuusmaiden tulee raportoida ja ns. kehitysmaita ('muita osapuolia') kannustetaan raportoimaan. Ennakotietojen raportointi alkaa vuonna 2020 ja tälle raportoinnille luodaan nettiportaali. Sisällöllisesti raportointiohjeet ovat joustavia, mutta sisältävät laajan skaalan raportoitavia asioita. Näihin ei kuitenkaan kohdisteta teknistä asiantuntija-arviota (TER) tai fasilitatiivista monenkeskistä edistymisarviointia (FMCP). Sihteeristö tulee tekemään synteettien tiedoista aina seuraavana vuonna, joka informoi myös maailmanlaajuisesta kokonaistarkastelusta. Asian pohjalta tullaan järjestämään myös työpajoja 2021 alkaen, joista vuorostaan tehdään yhteenvedo. Ministeritason joka toinen vuosi pidettävä rahoitusdialogi tulee myös kiinnittämään ennakkoraportointiin huomiota 2021 alkaen. Ministeritason dialogin yhteenvedoa puolestaan käsitellään aina vuosi dialogin jälkeen. Käytännössä päätöksessä luotiin ennakkoraportoinnin ikiliikkuja, joka tulee työllistämään virkamiehiä joka vuosi.

Ilmatorahtoitukseen raportoinnin (artikla 9.7.) sisältötiedoista käytiin pitkiä pääosin teknisiä keskusteluita SBSTA:n alla. Poliittisimmiksi asioiksi nousi mm. rahoituksen uutuus ja lisäisyys, lainojen korkotaso ja vertailtavuus lahjarahaan, raportointi vahinkoihin ja menetyksiin kohdistuvasta

rahoituksesta sekä linkki ennakkotietojen raportointiin (artikla 9.5). Lopputuloksena saatiin hyväksytyt sisältötiedot, joista tullaan tekemään tarkempi taulukkomuotoinen ohjinta myöhemmin. Raportointivaatimukset pohjautuvat pitkälti nykyisiin kaksivuotisraportteihin, mutta sisältävät lisäksi mm. mobilisoidun tuen raportoinnin. Myös teknologian siirtoon ja toimintavalmiuksien tukemiseen menevää tukea halutaan näkyvämmäksi ja tätä varten luodaan rasti ruutuun -tyylinen raportointi osana kahden- ja monenvälisiä tukiraportointia.

Vahingot ja menetykset (loss & damage)

Ilmastonmuutoksen haittavaikutuksiin liittyviä menetyksiä ja vahinkoja käsiteltiin Katowicen sääntökirjan yhteydessä läpinäkyvyyskehikkoa ja maailmanlaajuisia tilannekatsauksia koskevissa päätöksissä. Läpinäkyvyyskehikon osalta osapuolet voivat vapaaehtoisesti sisällyttää kaksivuotisraportteihinsa tietoa ilmastonmuutoksen haittavaikutuksiin liittyvien menetysten ja vahinkojen ehkäisystä, minimoimisesta ja käsittelystä. Maailmanlaajuisen tilannekatsausten tekninen vaihe voi ottaa huomioon menetyksien ja vahinkojen ehkäisyä, minimoimista ja käsittelyä koskevat pyrkimykset.

Puitesopimuksen alla hyväksyttiin päätös koskien ilmastonmuutoksen haittavaikutuksiin liittyviä menetyksiä ja vahinkoja koskevan Varsovan kansainvälisen mekanismin (Warsaw International Mechanism on Loss and Damage, WIM) johtokunnan (Executive Committee, ExCom) raporttia. ExCom:ia kannustettiin mm. jatkamaan liikkuvuutta (human mobility) koskevaa työtä, huomioimaan mm. riskinhallintaa koskevassa työssään Agenda 2030 ja Sendain toimintakehys ja lisäämään haavoittuvien ryhmien huomioimista. Osapuolia kannustettiin kehittämään menetysten ja vahinkojen ehkäisemistä, minimoimista ja käsittelyä koskevia politiikkoja ja suunnitelmia, ja niihin liittyvää koordinaatiota ja seurantaa. Osapuolia kannustettiin myös ottamaan huomioon päätöksen liitteenä olevat ExComin suosituksen koskien integroituvia lähestymistapoja ilmastonmuutoksen haittavaikutuksiin liittyvän muuttoliikkeen (displacement) ehkäisemiseksi, minimoimiseksi ja käsittelemiseksi.

Oikeudelliset ja institutionaaliset asiat

Pariisin sopimuksen täytäntöönpanoa ja noudattamista edistävää komiteaa koskevat neuvottelut etenivät rakentavassa hengessä. EU:n keskeiset tavoitteet – asian vireillepano komitean toimesta ja sopimuksen noudattamista koskeva komitean lausuma – olivat lopulta mukana päätöstekstissä, joskin erittäin pehmeästi muotoiltuina ja rajattuina raportointivelvoitteen täyttämiseen. Sen sijaan vireillepano teknisen tarkastuksen perusteella on mahdollista vain osapuolen suostumuksella. Komitean keinoissa on mukana myös (EU:lle ainakin jossain määrin epäedullisia) linkkejä rahoitukseen.

Epävirallisia konsultaatioita Turkin vaatimuksesta tulla poistetuksi Annex I –maiden listasta käytiin Ranskan johdolla. Asiasta ei saatu ratkaisua.

Ilmastonmuutos ihmisoikeuskysymyksenä oli esillä kokouksen marginaaleissa. YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimisto järjesti aiheesta tapahtumia ja pyrki vaikuttamaan, että ihmisoikeudet tuotaisiin esille Katowicen sääntökirjan operatiivisissa määräyksissä. Lisäksi järjestettiin sivutapahtumia, joissa käsiteltiin ilmastonmuutosta ihmisoikeuskysymyksenä koskevia tuomioistuinkäsittelyjä (Alankomaat, UK, EU-tuomioistuin). Oikeuskäytäntö on kirjavaa, mutta yleishuomiona voidaan todeta tapausten lisääntyneen.

Toimintavalmiuksien vahvistaminen (capacity building)

SBI:ssä saatiin hyvässä hengessä valmiiksi kehitysmaiden toimintavalmiuksien vahvistamista tukevaa asiantuntijaryhmää, Paris Committee on Capacity Buildingia eli PCCB:tä, koskevat

päätelmät ja päätösluonnos. Päätelmissä komitean raportti hyväksyttiin ja käynnistettiin komitean toiminnan arvio, johon liittyen osapuolilta ja tarkkailijoilta pyydetään lähetteitä maaliskuun 2019 loppuun mennessä. Komitean nykymandaatti päättyy 2019, ja sen jatkosta sekä toimintavalmiuksien parantamisen institutionaalista järjestelyistä (11.5 PA) keskustellaan ja päätetään arvion pohjalta COP25:ssä. COP-päätöksellä hyväksyttiin PCCB:n vuosittainen tekninen edistysraportti (Annual Technical Progress Report).

SBI 50:ssä (Bonn, kesäkuu 2019) aloitetaan neljäs tarkastelu kehitysmaiden toimintavalmiuksien vahvistamisen toimintakehikosta (Capacity Building Framework) ja se tullaan todennäköisesti päivittämään vastaamaan Pariisin sopimuksen tavoitteita. Tarkastelu päätetään COP25:ssä Chilessä.

Kehitysmaiden toimintavalmiuksia kehitettiin seitsemänpäiväisessä Capacity Building Hubissa, jossa oli noin 50 esitystä. Hubin järjesti PCCB. Esityksiä pitivät erilaiset sidosryhmät ja UNFCCC:n elimet, jotka omalla sarallaan edistävät kehitysmaiden toimintavalmiuksia. Muiden muassa yhden esityksistä piti Suomen Ilmatieteen laitos yhdessä Tadžikistanin sisarlaitoksensa kanssa. Hubin esitykset ovat nähtävissä myös UNFCCC:n nettisivuilla. Hub täydentää Durban Forum on Capacity Buildingia ja siitä kehittynee pysyvä PCCB:n toimintamuoto. PCCB avasi myös Facebook-sivustot keskeisille työohjelmansa alueille, jotka toimivat avoimina keskustelufoorumeina kehitysmaiden toimintavalmiuksia kehitettäessä.

Metsät, maankäyttö ja maatalous

Laajaa ja kattavaa LULUCF-ohjeistusta ei haettu, koska osapuolet eivät odotetusti olleet tähän valmiita. Sääntökirjan lopullisesta versiosta saatiin kuitenkin maankäytön osalta EU:n kantoja tyydyttävä. Maankäyttöä, metsä- tai maataloutta ei pääasiallisesti sääntökirjassa mainita, vaan sanamuodoksi valikoitui ”sektori-, kategoria- tai aktiveettispesifit kohdat” sekä ”päästöt ja nielu”. Sääntökirjaan pyrittiin tekemään maankäyttöön liittyviä tarkennuksia silloin, jos ehdotettu teksti ei riittävässä määrin kattanut sektorille ominaisia piirteitä. Periaatteena oli estää mahdolliset sääädöksen aukot lisäämättä kuitenkaan tarpeettomasti tekstin pituutta tai monimutkaisuutta. Lopputuloksena oli muutama tärkeä lisäys kansallisten panosten kirjanpitoon sekä läpinäkyvyysääntöihin. Lisätyt tekstikohdat mahdollistavat puutuotteiden, luonnontuhojen ja metsien ikärakenteen vaikutusten huomioimisen raportoinnissa ja kirjanpidossa. Tekstikohdat eivät itsessään velvoita osapuolia raportoimaan näistä vaikutuksista. Sen sijaan osapuolet ovat velvoitettuja toimittamaan tarvittavat tiedot edellä mainittujen päästöjen ja nielujen tulkitsemiseen, jos osapuolet haluavat huomioida nämä vaikutukset raportoinnissa ja kirjanpidossa.

Maatalouden osalta (Koronivia Joint Work on Agriculture) järjestettiin työpaja, jonka aluksi sihteeristö teki yhteenvedon aiempien työpajojen tuloksista ja sen jälkeen ilmastopöytäsoittamisen toimielimet kertoivat tehtävistään ja siitä työstä, jota maatalouteen liittyen tekevät. Työpajan toisessa sessiossa käsiteltiin joitakin maakohtaisia esimerkkejä aiheesta. Työpajassa kävi ilmi se, miten paljon toimielimet jo tekevät maatalouden sopeutumiseen liittyviä toimia. Kysymyksenä nousi esiin mm. se, miten hyvien eri toimielimet tuntevat maatalouden aiemmista työpajoista esille nousseet tarpeet sekä toimielinten keskinäisen koordinaation tarve.

Asiakohta eteni ja sovittiin päätelmistä, joissa mm. SBI/SBSTAn uudistivat pyyntönsä sopimuksen toimielimille osallistua KJWA:n tuleviin työpajoihin. Myös sopimuksen rahoitusmekanismit ja rahastot (Adaptation fund, Least Developed Countries Fund ja Special Climate Change Fund) kutsuttiin mukaan työpajoihin ja KJWA:n työsuunnitelmaa koskevaan työhön. Päätelmiin kirjattiin myös, että SBI ja SBSTA suhtautuvat myönteisesti Uuden-Seelannin tekemään ehdotukseen isännöidä työsuunnitelmaa tukeva työpaja, ja että tämän harkitsemista jatketaan tulevassa istunnossa. Maatalouden osalta jatkotyö etenee siten, että sihteeristö tekee raportin työpajasta ja sitä käsitellään seuraavassa SBI/SBSTA kokouksessa kesäkuussa 2019. Silloin järjestetään myös työpajat maaperään sekä ilmastomuutokseen sopeutumisen liittyvistä kysymyksistä. Lähetteet työpajojen aiheista tulee lähettää viimeistään 6.5.2019.

AFOLU-sektoriin liittyviä sivutapahtumia oli runsaasti ja monella eri tasolla. Näistä kenties merkittävin oli ministeritason metsäjulistus, joka on poliittinen kannanotto metsien puolesta ilmastonsuojelun hyväksi ja muistutus siitä, miten suuri rooli metsillä on ilmastopolitiikassa. Puolan puheenjohtajuuden koordinoima julistus i) vetoaa metsien ja puutuotteiden ilmastohyötyjen painottamiseksi Pariisin sopimuksen toteuttamisessa, ii) kannustaa tiedeyhteisöä jatkamaan metsien roolin tutkimista päästöjen ja nielujen tasapainon saavuttamiseksi, sekä iii) kannustaa yhteiskunnan eri toimijoita sitoutumaan näkyvästi metsiin liittyviin ilmastotoimiin. Suomen valtuuskunnan osalta julkistustilaisuuteen osallistui metsäneuvos Heikki Granholm.

Teknologia

Teknologiaan liittyviä kysymyksiä käsiteltiin usean eri asiakohdan alla eri neuvotteluraiteilla. Ensimmäisellä viikolla osapuolten näkemykset erosivat erityisesti tukea, erityisiä olosuhteita ja palomuuria koskevissa kohdissa, mutta toisella viikolla kaikissa teknologiaa koskevissa asiakohdissa saavutettiin yhteisymmärrys.

Pariisin sopimuksen alaista teknologiakehikkoa koskevissa päätelmissä todetaan, että kehittyvien maiden tulee saada tukea teknologian kehitykseen ja teknologian siirtoon, mutta palomuurikeskustelu saatiin muutoin taltutettua. Teknologiakomitea (Technology Executive Committee, TEC) sekä teknologiakeskus ja -verkosto (Climate Technology Centre and Network, CTCN) toimeenpanevat teknologiakehikkoa toimivaltansa rajoissa, Pariisin sopimuksen osapuolikokouksen ohjauksessa, ilmastosopimuksen sihteeristön fasilitoidessa toimeenpanoa.

Teknologiamekanismin rahoituksen riittävyyden ja vaikuttavuuden arviointiprosessia koskevat päätelmät tuottivat haasteita ensimmäisellä viikolla, mutta toisella viikolla niistä päästiin sopuun. Osapuolikokous hyväksyi lisäksi päätelmät, joissa pyydetään toimeenpanokomiteaa (SBI) tarkastelemaan 53. kokouksessaan teknologiamekanismin ja rahoitusmekanismien välisen yhteyden vahvistamisessa edistymistä, ja ehdottamaan kyseisen neuvotteluasiakohdan sulkemista COP 26:ssa. Osapuolikokous hyväksyi teknologiakomitean sekä teknologiakeskuksen ja -verkoston yhteistä vuosiraporttia koskeneet päätelmät, ja kehotti näitä vahvistamaan yhteistyötään. Päätelmissä kehoitetaan kaikkia teknologian kehityksen ja siirron kanssa työskenteleviä osapuolia huomioimaan raportissa esitetyt suositukset.

Kansainvälinen lentoliikenne ja merenkulku

Kansainvälisen meri- ja lentoliikenteen keskustellaan UNFCCC:n puitteissa SBSTA:n alla. Tyypillisesti istuntojen päätelmiin on kirjattu, että Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestö ICAO:n ja Kansainvälisen merenkulkujärjestö IMO:n raportointi kyseiseen istuntoon otetaan tiedoksi ja nämä järjestöt kutsutaan raportoimaan jatkossakin UNFCCC:lle ilmastotoimistaan. Edellisessä SBSTA:n istunnossa Bonnissa toukokuussa 2018 Saudi-Arabian delegaatio kuitenkin kyseenalaisti IMO:n tavan raportoida huhtikuussa hyväksytystä GHG-strategiasta ja Afrikan mailla oli huolia ICAO:n ja IMO:n puitteissa tarjottavaan tukeen liittyen. Asiassa ei saavutettu yhteisymmärrystä (päätelmiä) ja se siirrettiin tähän istuntoon.

COP 24:ssa Saudi-Arabia ja eräät kehittyvät maat Etelä-Afrikan johdolla toistivat aiemmat huolensa, minkä vuoksi asiassa järjestettiin epäviralliset neuvottelut. Neuvotteluissa osapuolet toistivat aiempia kantojaan, eikä asiassa edetty. Fasilitaattoreiden ehdotus tyypillisiksi hyvin niukoiksi päätelmiksi ei saavuttanut riittävää tukea, joten asia siirrettiin COPin työjärjestyksen säännön 16 nojalla taas seuraavaan istuntoon. ICAO ja IMO voivat kuitenkin jatkaa raportointia UNFCCC:lle, koska aiempi kutsu raportoida koskee myös tulevia istuntoja.

Vastetoimet (response measures)

Hyväksyttiin vastetoimifoorumille toiminnot, modaliteetit sekä työohjelman teemat. Teemat ovat talouden monipuolistaminen ja transformaatio, työvoiman oikeudenmukainen siirtymä ja säällisen työn ja laadukkaiden työpaikkojen luominen, vastetoimien (ilmastonmuutoksen hillintäpolitiikan) vaikutusten arviointi ja analysointi sekä työkalujen ja metodologioiden kehittämisen edistäminen em. vaikutusarviointia varten. Kuusivuotisesta työohjelmasta sovitaan tarkemmin UNFCCC:n alaelinten 50. kokouksessa kesäkuussa 2019. Foorumin, toimintojen, työohjelman ja modaliteettien arvio tehdään vuonna 2023.

Päätettiin perustaa Katowice Committee of Experts on the Impacts of the Implementation of response measures (KCI) tukemaan vastetoimifoorumin toimintaa. KCI:n tulee 14 jäsentä eri alueilta ja kansainvälisistä järjestöistä, ja se toimii konsensuspohjalta. Komitean ensimmäinen kokous on kesäkuussa 2019 UNFCCC:n alaelinten kokouksen yhteydessä. Osapuolilta pyydetään lähetteitä 15.4.2019 mennessä näkemyksistään koskien foorumin työohjelmaa ja KCI:tä.

IPCC:n 1.5 asteen erityisraportti

IPCC:n 1,5 asteen erityisraportti sai hyvin näkyvyyttä kokouksessa. Sitä käsiteltiin mm. SBSTAn ja IPCC:n erillistapahtumassa, tutkimusta ja ilmastohavainnointia (systematic observation) koskevassa neuvotteluasiakohdassa, Talanoa-vuoropuhelun yhteydessä, sekä 23. ja 24. osapuolikokouksien puheenjohtajien yhteisessä ”Talanoa Call for Action” –paperissa. IPCC:n erityisraportti sai oman kohtansa osapuolikokouksen loppupäätelmissä. Raporttiin viitattiin lukuisissa korkean tason puheenvuoroissa läpi kokouksen, ja suurin osa osapuolista tunnusti sen viestit. Lisäksi erityisraportin ympärillä järjestettiin lukuisia sivutapahtumia.

Ensimmäisen viikon SBSTA:n sulkenessa istunnossa ilmastohavainnointia koskeneet päätelmät kaatuivat osapuolien eriäviin näkemyksiin sanamuodoista, joilla IPCC:n erityisraporttiin voitaisiin viitata päätelmissä. EU ja haavoittuvat maat ajoivat raportin viestien vahvaa tunnustamista päätelmissä, mitä muutamat osapuolet eivät voineet hyväksyä. Koska asiakohdassa ei saavutettu yksimielisyyttä, menettelytapasääntöjen sääntö 16:n mukaisesti ilmastohavaintoja koskeva asiakohda otetaan uudestaan käsittelyyn seuraavassa SBSTA:n kokouksessa.

Osapuolikokouksen loppupäätelmissä IPCC:n erityisraportti lopulta sai oman kappaleensa, jossa huomioitiin IPCC:n merkitys tieteellisen tiedon tarjoajana kansainvälisen ilmastopolitiikan tueksi ja kiitettiin IPCC:tä erikoisraportin tuottamisesta. Raportin sisältöä ei lopullisissa päätelmissä kommentoida, mutta osapuolia kehoitetaan ottamaan raportin viestit huomioon tulevissa keskusteluissa neuvotteluprosessissa. Päätelmissä pyydetään SBSTA:a ottamaan raportti vielä käsittelyyn seuraavassa kokouksessa kesäkuussa 2019, jolloin on odotettavissa lisää keskustelua erityisraportin sisällöstä erityisesti Pariisin sopimuksen toimeenpanoa silmällä pitäen.

Talanoa-vuoropuhelu ilmastotoimien kunnianhimosta ja riittävydestä

Katowicen kokous päätti COP23:ssa käynnistyneen ns. Talanoa-vuoropuhelun ilmastotoimien kunnianhimosta ja sen riittävydestä. Talanoa loi osaltaan pohjaa Pariisin sopimuksen tavoitteita kirittäväälle prosessille eli viiden vuoden välein järjestettävälle maailmanlaajuiselle tilannekatsaukselle, jonka tarkoitus on kirittää sopimuksen kunnianhimoa.

Talanoa-vuoropuhelu jakaantui Katowicessa kahteen osaan. IPCC:n 1.5 asteen raportti loi pohjan Talanoan valmistelevan vaiheen päättämiseksi ja yhteenvedolle Katowicen ensimmäisellä kokousviikolla. Valmistelevan vaiheen päätöstilaisuudessa IPCC:n puheenjohtaja ja työryhmien puheenjohtajat esittelivät raportin keskeisiä viestejä. He korostivat, että tieteen viesti on selkeä, nyt

asia on päättäjien käsissä. Useimmat maat tunnustivat raportin lisännen kunnianhimon noston kiireellisyyttä. Kehittyvät maat, etenkin Afrikan ryhmä ja Kiina, peräänkuuluttivat eriytettyjä vastuita ja oikeudenmukaisuutta sekä ilmatorahoitusta ja muita tukitoimia mahdollistamaan omat toimensa. EU esitteli omia toimiaan, ml. komission juuri julkistamaa visiota EU:n pitkän aikavälin ilmastostrategiaksi.

Poliittisen tason Talanoa-vuoropuhelu käytiin kokouksen toisella viikolla. Poliittisen tason vaihe keskittyi arvioimaan kollektiivista edistymistä kohti Pariisin sopimuksen tavoitteita. Ministeritason Talanoa-vuoropuhelut käytiin pienryhmissä, joihin osallistui kaikkiaan lähes sata ministeriä ja muita keskeisiä toimijoita. Poliittisen tason päättäneessä tilaisuudessa COP 23 ja COP 24 – puheenjohtajat esittelivät kokooman vuoropuheluissa esiin nousseista avainviesteistä. Ministerit nostivat esiin mm. kansainvälisen sopimisen tärkeyden, johtajuuden merkityksen, ilmastotavoitteiden linkit kestävän kehityksen 2030-tavoitteiden saavuttamiseen, nykyisen kunnianhimon tason riittämättömyyden erityisesti IPCC:n raportin viestien valossa, rahoituksen, muutosta tukevien politiikkatoimien ja sääntelyn merkityksen, laajan toimijajoukon osallistumisen, velvollisuuden tuleville sukupolville ja haavoittuvuuden epätasaisen jakautumisen. Useat ministerit korostivat tarvetta tai suunnitelmiaan nostaa kansallisia tavoitteitaan vuonna 2020. Osa ministreistä esitti, että Talanoa-vuoropuhelu järjestettäisiin vuosittain, mukaan lukien vuoden 2019 YK:n pääsihteerin ilmastohuippukokouksessa.

Osapuolikokouksen päätelmissä Talanoa-vuoropuhelu nähtiin hyvänä, onnistuneesti eri toimijoita osallistaneena prosessina. Erityisesti kiiteltiin lukuisia kansallisia ja alueellisia Talanoa-dialogeja, (joita esim. Suomessa järjestettiin useita eri teemoilla). Osapuolia kehoitetaan ottamaan Talanoa-vuoropuhelun lopputulokset huomioon omia kansallisia päästövähennyssitoumuksia valmistellessaan ja ajantasaistaessaan sekä vuotta 2020 edeltävää kunnianhimoa vahvistaessaan ('pre-2020', josta ministerikeskustelu myös COP25:n yhteydessä).

Lisäksi 23. ja 24. osapuolikokousten puheenjohtajat Fidzi ja Puola valmistelivat Talanoa-vuoropuheluiden pohjalta "Talanoa Call for Action" –paperin. Paperissa painotetaan nykyisten päästövähennystavoitteiden riittämättömyyttä; vaikka ilmastotoimet globaalisti ovatkin nousussa, tahti on liian hidas, erityisesti IPCC:n 1,5 asteen erityisraporttien viestien valossa. Puheenjohtajat kehottavat osapuolia ottamaan Talanoa-vuoropuhelun viestit huomioon kansallisia panoksiaan suunniteltaessa. Lisäksi puheenjohtajat korostavat, että Pariisin sopimuksen tavoitteet on täytettävä, tarvittavan siirtymän on oltava oikeudenmukainen, teknologian potentiaali on valjastettava käyttöön, ja toimiin tarvitaan rohkeaa johtajuutta ja yhteistyötä sekä kaikkia yhteiskunnan toimijoita mukaan ilmastotoimiin.

Alkuperäiskansojen foorumi

Alkuperäiskansojen foorumi UNFCCC:ssa sai ohjeistuksen alkuperäiskansojen päivänä 7.12.2018. Pariisin sopimuksen liitännäispäätöksiin kuuluu paikallisyhteisöjen ja alkuperäiskansojen foorumin (Local Communities and Indigenous Peoples Platform) perustaminen. Katowicessa foorumin toiminnallistamisen puitteet saatiin valmiiksi kansainvälisenä alkuperäiskansojen päivänä 7.12. Päätöstä Local Communities and Indigenous Peoples Platform Facilitative Working Groupin perustamisesta ja työohjelman laatimisesta pidettiin merkittävänä saavutuksena paikallisyhteisöjen ja alkuperäiskansojen osallistamisessa UNFCCC:n työhön. Edellä mainittujen ryhmien näkemykset ja ilmastotoimet saatetaan selkeämmin osaksi UNFCCC:n työtä, kun foorumi sai ohjeistuksen kolmen toimintonsa edistämiseksi: vahvistaa alkuperäiskansojen tietoa, teknologioita ja pyrkimyksiä ilmastomuutokseen vastaamisessa, edistää kokemustenvaihtoa sopeutumisesta ja hillinnästä, sekä edistää paikallisyhteisöjen ja alkuperäiskansojen osallistumista UNFCCC:n työhön. EU fasilitoi ja toi ratkaisuehdotuksia neuvottelujen aikana.

Katowicen päätöksen syntymistä edisti lokakuussa Bolivian Cochabambassa pidetty epävirallinen kokous, sekä aiemmat tapaamiset Helsingissä ja Ottawassa.

Pre-2020 ja maailmanlaajuinen ilmastotoimintaohjelma (Global Climate Action Agenda, GCAA)

Vuoden 2017 osapuolikokouksessa Bonnissa (COP23) sovittiin, että vuotta 2020 edeltävistä ilmastotoimista keskustellaan COP 24:ssa ja COP 25:ssa nk. **Pre-2020 stocktake** -tilaisuuksissa. Katowicessa Pre-2020-keskusteluja käytiin niin teknisellä kuin korkealla tasolla. UNFCCC:n elinten puheenjohtajat ja osapuolet korostivat keskusteluissa vuotta 2020 edeltävien toimien merkitystä Pariisin sopimuksen kunnianhimmolle. Kehittyvät valtiot pitivät tärkeänä, että kehittyneet valtiot ryhtyvät riittäviin toimiin Kioton pöytäkirjan puitteissa, jottei päästövähennystarve siirry kehittyville maille. Varsinaisia johtopäätöksiä ei saavutettu. Aiemman suunnitelman mukaisesti keskustelut jatkuvat COP 25:ssa.

UNFCCC:n puitteissa on tunnustettu valtioiden tämänhetkisten toimien riittämättömyys Pariisin sopimuksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Marrakechin osapuolikokouksesta (COP22) lähtien konkreettisista ilmastotoimista, ml. yksityisen ja kolmannen sektorin toimista, on keskusteltu nk. Marrakechin kumppanuuden (**Marrakech Partnership for Global Climate Action**) ja myöhemmin myös nk. maailmanlaajuisen ilmastotoimintaohjelman alla (**Global Climate Action Agenda**). Global Climate Action -teemat olivat esillä ensimmäisellä viikolla niin plenaryssa kuin Action Hubin puolella. Tilaisuuksissa nousi esiin mm. ilmastotoimien taloudellinen kannattavuus ja yrity maailman toive valtioille asettaa kunnianhimoiset sääntelykehikot oikeusvarmuuden luomiseksi.

Climate Action hubissa ja sivutapahtumissa käsiteltiin useita aiheita. Esimerkiksi kestävän kehityksen tavoitteiden (mm. SDG 6 puhtaan veden saatavuus, SDG 14 elämä vesissä/meret ja SDG 15 elämä maalla) linkki ilmastotoimiin oli esillä monissa tapahtumissa. Myös kaupungeissa tehtävien ratkaisujen (yhdykskuntasuunnittelu, liikenne) merkitys ilmaston kannalta ja kaupungeissa toteutettavat ilmastotoimet olivat montaa tilaisuutta yhdistävä teema. Lisäksi muun muassa yritysmaailma ja eri teollisuuden sektorit, muoti ja urheilu saivat omat teemapäivänsä tai -tilaisuutensa. Tilaisuuksien tarkoituksena oli jakaa tietoa ja parhaita käytäntöjä sekä luoda kontakteja kiinnostuneiden tahojen kesken. Lähes kaikissa tilaisuuksissa toistuivat samat viestit: kaikkien tahojen tulee toimia nopeasti; toisaalta ratkaisuja on jo olemassa. Haasteena on löytää oikeat kannustimet, joilla toimijat ryhtyisivät ilmaston kannalta oikeisiin toimiin.

Edellä mainittujen tilaisuuksien lisäksi Katowicen GCA-agendalla oli ilmastoaloitteisiin liittyviä yleisiä tilaisuuksia mm. ei-valtiollisten toimijoiden ilmastoaloitteita listaavan [NAZCA-portaalista](#) ja juuri ennen COPia julkaistusta [GCA-vuosikirjasta](#). Osasta Marrakech Partnershipin alaisista tilaisuuksista on julkaistu yhteenvedot [UNFCCC:n sivuilla](#).

Ilmastosopimussihteeristön budjetti

Budjettikohta oli helppo ja keskittyi hallintoasioihin. G77 oli joustava ja käytännössä antoi EU:n ja Yhdysvaltojen muokata tekstin. EU sai läpi sen, että tilintarkastajien lausunnosta mainitaan erikseen toistuvat ongelmat: huonot käytännöt konsulttien rekrytoinnissa ja osapuolten maksamattomat maksut. Keväällä 2019 alkaa vuosien 2020-2021 budjetin laadinta, mikä tulee olemaan isompi vääntö. Ennakkoa saatiin jo Katowicessa EU:n sisäisistä näkemyseroista: toisten (BE, RO) mielestä sihteeristön meneillään oleva rakenneuudistus vaatii jäsenmaiden aktiivista osallistumista. Sihteeristöltä pitää vaatia avoimempaa kommunikointia prosessin aikana. Toiset (AT) pitivät kaikenlaista kyseenalaistamista mikromanagerointina.

Tasa-arvokysymykset

Tasa-arvopäätelmissä pyydetään SBI50 kesäkuussa 2019 aloittamaan Liman tasa-arvotyöohjelman ja sen toimintasuunnitelman (Gender Action Plan, GAP) arvioinnin valmistelu laatimalla arvioinnille toimeksianto. Osapuolilta pyydetään lähetteitä arvioinnin toimeksiannon elementeistä.

Vuoden 2019 aikana osapuolia kannustetaan konsultoimaan toisiaan paitsi panoksista arviointiin myös sihteeristön laatimaan synteesiraporttiin sekä Liman työohjelman jatkoon. Osapuolia ja tarkkailijoita kannustetaan antamaan tietoja 31.8.2019 mennessä GAPin toimeenpanostaan (edistys, lisäyötä vaativat). Nämä tiedot ovat aineksia sihteeristön laatimaan synteesiraporttiin. Suositukset arvioinnin tuloksiksi annetaan COP25-ilmastokokouksen harkittavaksi.

Pohjoismainen yhteistyö ja NOAK

Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen maailmanlaajuisten ilmastoneuvotteluiden pohjoismainen työryhmä (NOAK) osallistui aktiivisesti osapuolokokoukseen järjestämällä useita sivutapahtumia ja jakamalla aineistoa ja tietoa esittelypisteessään, joka oli yhteinen NEFCOn, NDFn ja NIBin kanssa. Ennen osapuolokokousta tai sen aikana julkaistiin kuusi työryhmän tilaamaa selvitystä tai katsausta. Pohjoismaisessa paviljongissa oli useita tapahtumia ja NOAK valmisteli ja koordinoi niistä kaksi. Sen lisäksi NOAK edisti ministerineuvoston paviljongin muita tapahtumia, esim. fossiilisten polttoaineiden tukien uudelleen suuntaamisesta (Fossil Fuel Subsidy Reform). Lauantaina 8.12. NOAK järjesti keskustelutapahtuman alkuperäiskansojen perinteisen tiedon hyödyntämisestä sopeutumisessa ilmastonmuutokseen. Seuraavalla viikolla NOAK koordinoi paviljongin pohjoismaista Talanoa-vuoropuhelua, johon osallistui viitisentoista kansalaisyhteiskunnan, tutkimuksen ja päätöksentekijöiden edustajaa. Toisella viikolla järjestettiin myös virallinen UNFCCC-sivutapahtuma ilmastorahoituksesta, aiheesta [De-risking climate finance – best practices and lessons for scaling up.](#)

Pohjoismaiden ilmasto- ja ympäristöministerit antoivat Katowicessa julistuksen, jossa vedotaan sen varmistamiseksi, että maailmanlaajuinen lämpeneminen pysyy 1,5°C:n rajoissa IPCC:n tuoreen erityisraportin suositusten mukaisesti, ja että COP24 antaisi vahvan poliittisen viestin tätä koskien. Julistuksessa myös aloitetaan dialogia pääomamarkkinoiden viherryttämiseksi, jotta investointivirrat käännetään kohti kestäviä ja uusiutuvia ratkaisuja. Pohjoismaat kehittävät edelleen yhteisiä ratkaisuja resursseja yhdistäen, alueen sisällä sekä ulkopuolella. Tällä kertaa ei COP24:n aikana tiiviin neuvottelutahdin takia onnistuttu järjestämään Pohjoismaiden ja eri maaryhmien välisiä tapaamisia, mutta NOAKin ja pohjoismaiden pääneuvottelijoiden perinteisessä tapaamisessa todettiin, että tätä toimintaa olisi hyvä jatkaa seuraavissa kokouksissa. Niin ikään todettiin, että ministerineuvoston jo pitkään jatkunut työ ilmastoneuvotteluiden tukemiseksi tulisi jatkaa ministerineuvoston ympäristösektorin työryhmien uudelleen organisoinnista huolimatta.

Kansainvälinen koalitio lyhytaikaisten ilmastotekijöiden torjumiseksi (CCAC)

CCAC:n korkean tason kokous järjestettiin COP24 yhteydessä Katowicessa 11.12.2018. Kokoukseen osallistui 47 maata, joista merkittävä osa ministeritasolla (ml. Ruotsi, Norja ja Alankomaat) ja noin 20 muuta osapuolta. Suomea kokouksessa edustivat ministeri Kimmo Tiilikainen ja erityisasiantuntija Kaarle Kupiainen. Suomi piti kokouksessa puheenvuoron, jossa CCAC:lle virallisesti ilmoitettiin 200 000€ panostuksemme Trust Fundiin ja tukemme Talanoa julistuksen toimeenpano-ohjelmalle. Lisäksi informoimme 2 M€ rahoituspaketista musta hiili – toimille. Kokous hyväksyi toimeenpano-ohjelman ”An Action Programme to Address the 1.5°C Challenge” ohjaamaan CCAC:n jatkotyötä. Kokouksen päätöspöytäkirjat olivat:

-SLCP-aineisiin (lyhytikäisiin ilmastovaikutteisiin ilmansaasteisiin) kohdentuvat päästövähennykset ovat hiilidioksidin lisänä tärkeä komponentti 1,5 asteen tavoitteen saavuttamisessa.
-Ilmansaasteet, ilmastomuutos ja terveys vuorovaikuttavat keskenään.
-CCAC:n tulee vahvistaa rooliaan päästövähennysten katalysoijana ja niiden ambitiotason lisääjänä.

CCAC on valtioiden, hallitustenvälisen järjestöjen, yritysten, tutkimuslaitosten ja kansalaisjärjestöjen välinen vapaaehtoinen kumppanuusaloite, joka pyrkii vähentämään globaalisti lyhytikäisiä ilmastovaikutteisia ilmansaasteita. CCAC:ssa SLCP-aineisiin lasketaan musta hiili, metaani ja troposfäärinen otsoni sekä osa HFC-yhdisteistä. Niiden vähentäminen auttaa suojelemaan ympäristöä ja ihmisen terveyttä, parantamaan ruoka- ja energiaturvaa sekä torjumaan ilmastomuutosta. Tällä hetkellä koalition jäsenenä on 61 valtiota ja 71 ei-valtiollista toimijaa.

Aloitteet ja oheistapahtumat

Kattava kooste ml. videotallenteita ja muuta aineistoa kokouksen oheistapahtumista on saatavilla UNFCCC:n www-sivuilta:

<https://unfccc.int/process-and-meetings/conferences/katowice-climate-change-conference-december-2018/side-events-and-exhibits-at-cop-24>

Mustaa hiiltä ja metaania käsittelevät oheistapahtumat

COP24 kokouksessa järjestettiin kaksi mustaa hiiltä ja metaania käsittelevää sivutapahtumaa, joissa Suomella oli merkittävä rooli. **A Dialogue on SLCP Solutions for Climate Action in the Nordics, Arctic and the World**-sivutapahtuma pidettiin 8.12. pohjoismaisessa paviljongissa sen arktisena päivänä ja paneelikeskustelussa käsiteltiin pohjoismaisia ja arktisia ratkaisuja SLCP-kysymyksiin. Paneelia moderoi Dan McDougall Climate and Clean Air Coalitiosta (CCAC). Suomesta osallistuivat prof Mikael Hildén (SYKE, Suomen ympäristökeskus) ja K. Kupiainen. Muut osallistujat olivat Jannie Staffanson (Sami Council) ja Sigurdur Tholacius (Islanti ja Arctic Youth). Kansliapäällikkö Pokka piti puheenvuoron, jossa ilmoitettiin mm. Suomen rahallisesta panostuksesta musta hiilen torjuntaan.

Suomen merkittävin COP24 sivutapahtumapanostus musta hiili ja metaani kysymyksessä oli arktisen neuvoston sivutapahtuma **Curbing black carbon emissions for health and Arctic climate benefits**. Tapahtuman avasivat ministeri Tiilikainen ja Puolan ympäristöministeri Kowalczyk. Avausta seurasivat lyhyet alustukset ja paneelikeskustelu. Suomalaiset osallistujat: moderaattori prof. Mikael Hildén (SYKE), puheenvuorot K. Kupiainen ja R. Salonen (THL). Lisäksi edustettuina olivat korkealla tasolla OECD, Maailmanpankki (sen nolla-soihdutus aloite), CCAC sekä Aleut International Association (Arktisen neuvoston PP). Keskustelussa pohdittiin käytännön toimia ja niiden esteitä sekä miten Arktinen neuvosto voisi toimia edelläkävijänä toimien käytäntöön panon edistämiseksi. Kansliapäällikkö Pokka piti lopuksi lyhyen puheenvuoron. Sivutapahtumaan osallistui arviolta noin 50-60 kuuntelijaa ja sitä oli mahdollisuus seurata myös nettilähetyksenä, joka löytyy linkistä: <https://arctic-council.org/index.php/en/our-work2/8-news-and-events/501-cop24>.

Scaling up the sustainable bioeconomy: A new chapter for the Biofuture Platform –tapahtuma

Biofuture Platform -periaateohjelman tapahtumassa julkaistiin selvitys, jossa tarkastellaan bioenergian käytön nykytilaa, tulevaisuudennäkymiä ja merkitystä matalahiilitavoitteiden saavuttamisessa. Tapahtumassa puhunut kansainvälisen energijärjestö IEA:n pääjohtaja Fatih Birol korosti, että nykyisin uusiutuvasta energiasta noin puolet tuotetaan modernilla bioenergialla. Birol lisäsi, että modernilla bioenergialla on keskeinen rooli kaikissa uskottavissa tulevaisuudenskenaarioissa, jotka ovat Pariisin sopimuksen tavoitteiden mukaisia. Ministeri Tiilikainen puolestaan korosti bioenergian tärkeyttä lämmitys- ja liikennesektoreilla mutta korosti, että on keskeisen tärkeää käyttää bioenergiaa kestäväällä tavalla. Biofuture Platform –ohjelma

siirtyy vuoden 2019 alkupuolella uuteen aikakauteen, kun IEA ottaa vetovastuun periaateohjelman sihteeristötyöstä.

Accelerating the global coal transition - Powering Past Coal Alliance –tapahtuma

Kivihielestä irtautumiseen tähtäävä Powering Past Coal -liittouma on ensimmäisen elinvuotensa aikana kasvattanut jäsenmääräänsä nopeasti. Vuoden takainen noin 20 maan, osavaltion tai kaupungin joukko on kasvanut jo yli 50:n, jota täydentää 30 yritystä tai järjestöä. Tapahtumassa juhlustettiin liittouman ensimmäisen vuoden saavutuksia, vaihdettiin kokemuksia jäsenten kesken ja keskusteltiin hielestä irtautumisen hyödyistä. Ministeri Tiilikainen kertoi käytännön toimista Suomessa. Juhlallisuuksien myötä julkistettiin liittouman uusin jäsen, kun mukaan lähti tällä kertaa Senegal.

Action for Climate Empowerment (ACE) -yhdyshenkilöiden tapaaminen

Tapaamisessa vaihdettiin tietoa vuoden 2018 ACE-tapahtumista ja 2019 suunnitelmista. UNFCCC kiitti yhdyshenkilöjä (focal points) siitä, että draft-teksti oli saatu jo aiemmin eikä Katowicessa tarvinnut enää neuvotella. Neuvottelut Bonnissa 2019 SBI:n alla. Itävalta oli pettynyt EU:n jäsenvaltioihin, EU:ssa on yhdyshenkilöitä vain viisi tai kuusi. Suomi sai kiitosta. Slovenia pyrkii pitämään alueellisen työpajan, uusi YMI aktiivinen. Mm. Dominikaanisella tasavallalla ja Thaimaalla on kansallinen ACE-strategia, muita aktiivisia maita ovat Nigeria (uusi), Meksiko, Ranska, Filippiinit ja Italia.

GCA Marrakech Partnership: Water: Water-wise climate solutions to mitigate, adapt and thrive

Kolmas kerta, kun vesi selkeästi mukana ilmasto-COP:ssa. Tomasz Chruszczow, UNFCCC High-Level Climate Champion: vedestä on tulossa niin tärkeä resurssi, että sitä suojellaan kohta yhtä tarkasti kuin öljykenttiä. Paneelissa oli mukana julkisen sektorin (Burkina Faso, Brasilia) sekä sijoitusrahastojen edustajia. YK:n kosteikkosopimuksen (Ramsar) tiedepolitiikan johtaja Fransisco Rilla muistutti, että sopeutuminen on mahdotonta ilman vettä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen on mahdotonta ilman vettä. ”Kosteikot ovat kaikkein tehokkain luonnollinen hiilivarasto. Suot peittävät vain 3% maapinta-alasta ja niihin on sitoutunut kaksi kertaa niin paljon hiiltä kuin metsiin.” Sivutapahtuman vaikuttavuutta on vaikea arvioida, koska paikalle hakeutunut yleisö oli sitä, joka on jo vakuuttunut vesiasioiden tärkeydestä ilmastoneuvottelujen yhteydessä.

GEF Partnership Pavilion: Investing in Nature for Adaptation (Saija Vuola)

Paneelikeskustelussa mukana BirdLife, IUCN, CBD, WWF ja GEF. IUCN on kehittänyt termin 'ecosystem based adaptation EBA', joka nyt saanut nostetta. Käsite on ihmiskeskeinen (human-centric) ja myös gender on käsitteen keskiössä: EBA luo paikallistaloutta ja perustuu tieteeseen ja alkuperäiskansojen perinnetietoon. Ei ole olemassa win-win –tilannetta – due diligence-prosessin kautta pitää valita, mitkä häviöt hyväksyttäviä. CBD-sihteeristö: moni puhuu sopeutumisesta ottamatta huomioon varautumista katastrofeihin (disaster risk management). EBA:n rinnalle pitäisi ottaa Eco-DRR (ecosystem-based disaster risk reduction). Saksa on eturintamassa EBA-ajattelussa ja muuttanut projektirahoitusta siten, että 8-12 vuoden syklit hyväksyttäviä. Luontoon pohjautuvat ratkaisut vievät aikaa, 3-4 vuoden projektisykli ei riitä. Wetland International kommentoi, että mangroven kunnostamishankkeiden onnistumisprosentti on vain 15-20%, pitäisi myös jakaa epäonnistumisia ja oppia niistä. (GEF:n viestintähenkilö yllättäen kommentoi, että ”epäonnistumista ei tunneta GEF:ssä”.) UNEP Collaboration Centre in Cambridge kommentoi, että jos halutaan yksityissektorin rahoitusta biodiversiteetille ja sopeutumiselle, pitää asettaa kysymys riskien näkökulmasta. Haasteena on se, etteivät eri YK-sopimusten yhteyshenkilöt koordinoi keskenään ja istuvat eri ministeriöissä. Itävalta: Mitä pienempi sopimus, sitä halukkaampi se on puhumaan muiden sopimusten kanssa. Ilmastosopimusta ei kiinnosta koordinoida muiden sopimusten kanssa.

Liite 1. Suomen valtuuskunta COP24-ilmastokokouksessa

Puheenjohtaja

Tasavallan Presidentti Sauli Niinistö

Varapuheenjohtajat

asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen
ympäristöneuvos Outi Honkatukia, ympäristöministeriö

Jäsenet

kansliapäällikkö Jukka Siukosaari, tasavallan presidentin kanslia
kansliapäällikkö Hannele Pokka, ympäristöministeriö
ulkopoliittinen neuvonantaja Petri Hakkarainen, tasavallan presidentin kanslia
viestintäpäällikkö Katri Makkonen, tasavallan presidentin kanslia
lähetystöneuvos Hanna-Leena Lampi, ulkoministeriö
metsäneuvos Heikki Granholm, maa- ja metsätalousministeriö
hallitussihteeri Janne Mänttari, liikenne- ja viestintäministeriö
erityisasiantuntija Mikko Paloneva, työ- ja elinkeinoministeriö
ympäristöneuvos Merja Turunen, ympäristöministeriö

Asiantuntijat ja avustajat

majuri Tino Savolainen, 3. adjutantti, tasavallan presidentin kanslia
pohjoisen politiikan suurlähettiläs Harri Mäki-Reinikka, ulkoministeriö
suurlähettiläs Matti Lassila, ulkoministeriö
suurlähettiläs Juha Ottman, ulkoministeriö
tarkastaja Johanna Pietikäinen, ulkoministeriö
lainsäädäntösihteeri Johanna Lahti, ulkoministeriö
tarkastaja Hanna-Mari Ahonen, ulkoministeriö
lähetystösihteeri Jukka Halkilahti, ulkoministeriö
EU-avustaja Viivi Kuvaja, ulkoministeriö
erityisasiantuntija Milja Keskinen, maa- ja metsätalousministeriö
erityisasiantuntija Elias Hurmekoski, maa- ja metsätalousministeriö
erityisavustaja Taru Savolainen, ympäristöministeriö
neuvotteleva virkamies Marjo Nummelin, ympäristöministeriö
neuvotteleva virkamies Paula Perälä, ympäristöministeriö
hallitussihteeri Karoliina Anttonen, ympäristöministeriö
neuvotteleva virkamies Tuulia Toikka, ympäristöministeriö
neuvotteleva virkamies Saija Vuola, ympäristöministeriö
erityisasiantuntija Kaarle Kupiainen, ympäristöministeriö
erityisasiantuntija Jatta Jämsén, ympäristöministeriö
projektipäällikkö Marjaana Kokkonen, ympäristöministeriö
erityisasiantuntija Laura Sarlin, ympäristöministeriö
viestintäasiantuntija Riikka Lamminmäki, ympäristöministeriö
EU-avustaja Marianne Leino, ympäristöministeriö
suunnittelija Kristiina Nieminen, ympäristöministeriö
assistentti Katariina Kovalainen, ympäristöministeriö
kansanedustaja Satu Hassi, eduskunta
kansanedustaja Saara-Sofia Sirén, eduskunta
kansanedustaja Hanna Sarkkinen, eduskunta
kehittämispäällikkö Riitta Pipatti, Tilastokeskus

II varapuheenjohtaja Tuomas Aslak Juuso, Saamelaiskäräjät
puheenjohtajan avustaja Inka Saara Arttijeffer, Saamelaiskäräjät
Suomen ilmastopaneelin puheenjohtaja professori Markku Ollikainen, Helsingin yliopisto
johtava asiantuntija Matti Kahra, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
vanhempi asiantuntija Oras Tynkkynen, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto
asiantuntija Jukka Rantala, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
vastaava lakimies Vesa Vuorenkoski, Akava
johtaja Hanna Ekman, Energiateollisuus ry
viestintäjohtaja Pasi Rajala, Finnfund
nuorten ilmastoedustaja Niklas Vaalgamaa, Allianssi ry
asiantuntija Hanna Aho, Kepa ry
suojeluasiantuntija Otto Bruun, Suomen luonnonsuojeluliitto
Matti Nummelin, Paris Committee on Capacity Building (PCCB) jäsen

Party overflow

johtaja Mikael Hildén, Suomen ympäristökeskus
johtaja Mari Pantsar, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto Sitra
projektijohtaja Kari Herlevi, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto
asiantuntija Tuuli Hietaniemi, Suomen itsenäisyyden juhlarahasto
projektipäällikkö Pekka Huovila, Green Building Council Finland
tutkimusprofessori Adriaan Perrels, ilmatieteenlaitos
emeritusprofessori Erkki Hollo, Helsingin yliopisto
John Bennet, Aleut International Association
kehittämispäällikkö Risto Veivo, Turun kaupunki
pääjohtaja Werner Kutsch, ICOS ERIC
kansainvälisen yhteistyön ja korkean tason dialogin asiantuntija Emmanuel Salmon, ICOS ERIC
assistentti Laura Sobon, Suomen suurlähetystö Varsova
koordinaattori Marta Szewczyk, Suomen suurlähetystö Varsova
autonkuljettaja Marek Pędzich
autonkuljettaja Mariusz Szponar

Liite 2. Tasavallan presidentti Sauli Niinistön kansallinen puheenvuoro YK:n ilmastokokouksen valtionpäämieskokouksessa Katowicessa, Puolassa 3.12.2018

(puheen kieli englanti)

Kaksi kuukautta sitten IPCC:n erikoisraportti osoitti meille, kuinka merkittävä puolen asteen ero voi olla. Seuraukset lämpötilan kahden asteen nousulla olisivat hyvin paljon vakavammat kuin 1,5 asteen. Tällä hetkellä kehitys on viemässä meitä vaarallisen selvästi yli tuon kahden asteen.

Vielä on toivoa, mutta aikaa ei ole hukattavana. Meidän täytyy toimia heti. Ja ”me” tarkoittaa joka ainoaa meistä. Meidän kaikkien täytyy tehdä enemmän ja nopeammin.

Vuonna 2015 Suomi sääti yhtenä ensimmäisistä maista maailmassa ilmastolain, joka asettaa sitovan tavoitteen vähentää päästöjä vähintään 80 prosentilla vuoteen 2050 mennessä. Sen jälkeen olemme lisäksi asettaneet tavoitteeksemme olla hiilineutraaleja vuoteen 2045 mennessä. Olemme päättäneet kieltää hiilivoiman käytön vuonna 2029.

Kuitenkin myös Suomen on nopeutettava ilmastotoimiaan. Olen tyytyväinen voidessani todeta, että suomalaisessa yhteiskunnassa on yhä enemmän halua toimia näin. Suomi haluaa osoittaa, että on mahdollista olla hiilineutraali, luonnonvaroja tehokkaasti käyttävä maa ilman, että hyvinvointimme tai talouskasvumme kärsii.

Me Suomessa tunnemme ilmastomuutokset seuraukset ympäristössämme jo nyt. Arktinen alue lämpenee kaksi kertaa maailman keskiarvoa nopeammin. Arktisen neuvoston nykyisenä puheenjohtajamaana Suomi haluaa rajoittaa mustan hiilen päästöjä. Ilman hiilidioksidipäästöjen vähenemistä aluetta ei voi pelastaa, mutta mustan hiilen vähentäminen hillitsisi lämpenemistä välittömästi. Maailma ei pelastu, jos emme pelasta arktista aluetta.

Meillä on täällä Katowicessä vain yksi tavoite – Pariisin sopimuksen sääntöjen viimeisteleminen. Se on tärkeä vaihe matkalla kohti YK:n pääsihteerin ilmastohuippukokousta ensi syyskuussa.

Me kaikki tiedämme, että tavoitetasoa on nostettava. Meidän on oltava kunnianhimoisempia, nopeutettava toimiamme yhdessä. Työ on aloitettava nyt ja tässä. Olemme sen tuleville sukupolville velkaa.

Liite 3. Raportissa käytetyt lyhenteet

AC Adaptation Committee / Sopeutumiskomitea
ACE Action for Climate Empowerment / Osallistamiseen, koulutukseen ja tietoisuuden lisäämiseen liittyvät toimet
AF Adaptation Fund / Sopeutumisrahasto
Annex I-maat (Ilmastopuitesopimuksen alla) / OECD-maita vuodelta 1992 sekä Itä- ja Keski-Euroopan siirtymätalousmaita
AOSIS Alliance of Small Island States / Pienten saarivaltioiden allianssi
APA Ad Hoc Working Group on the Paris Agreement / Pariisin sopimuksen voimaantumista valmistellut neuvotteluraide
BTR Biennial Transparency Reports / Läpinäkyvyyskehikon kaksivuotisraportit
CCAC Climate & Clean Air Coalition / Kansainvälinen koalitio lyhytaikaisten ilmastotekijöiden torjumiseksi
CMA Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Paris Agreement / Pariisin sopimuksen osapuolten kokous
CMP Conference of the Parties serving as the Meeting of the Parties to the Kyoto Protocol /Kioton pöytäkirjan osapuolten kokous
COP Conference of the Parties / Ilmastopuitesopimuksen osapuolikokous
CORSIA Carbon Offsetting and Reduction Scheme for International Aviation / Kansainvälisen lentoliikenteen päästöjen hyvitys- ja vähennysjärjestelmä
CTCN Climate Technology Centre and Network / Teknologiakeskus ja -verkosto
CTF Common Time Frames / Kansallisten panosten yhteiset aikajänteet
ExCom Executive Committee of the Warsaw International Mechanism / Varsovan kansainvälisen mekanismin johtokunta
FMCP Facilitative Multilateral Consideration of Progress / Fasilitatiivinen monenkeskinen edistymisarvio
GAP Gender Action Plan / Liman tasa-arvoohjelma
GCA Global Climate Action / Maailmanlaajuinen ilmastotoimintaohjelma
GCF Green Climate Fund / Vihreä ilmastorahasto
GEF Global Environment Facility / Maailman ympäristörahasto
GST Global Stocktake / Maailmanlaajuiset tilannekatsaukset
G77 / Kehitysmaiden yhteinen neuvotteluryhmä
ICAO International Civil Aviation Organisation / Kansainvälinen siviili-ilmailujärjestö
IEA International Energy Agency / Kansainvälinen energiajärjestö
IMO International Maritime Organisation / Kansainvälien merenkulkujärjestö
IPCC Intergovernmental Panel on Climate Change / Hallitustenvälinen ilmastomuutospaneeli
KCI Katowice Committee of Experts on the Impacts of the Implementation of response measures/ Vastetoimien toimeenpanon vaikutuksiin keskittyvä Katowicen asiantuntijakomitea
KJWA Koronivia Joint Work on Agriculture / Maatalouteen keskittyvä työ SBSTA:n ja SBI:n alla
LDC Least Developed Countries / Vähiten kehittyneet maat
LEG Least Developed Countries Expert Group / Vähiten kehittyneiden maiden asiantuntijaryhmä
LMDC Like Minded Developing Countries / Samanmielisten kehitysmaiden ryhmä
LULUCF Land Use, Land Use Change and Forestry / Maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätalous
NAP National Adaptation Plan / Kansallinen sopeutumissuunnitelma
NDC Nationally Determined Contributions / Kansalliset panokset
NDF Nordic Development Fund / Pohjoismaiden kehitysrahasto
NEFCO Nordic Environment Finance Corporation / Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö
NIB Nordic Investment Bank / Pohjoismaiden Investointipankki

NOAK Nordic working group for global climate negotiations / Maailmanlaajuisten ilmastoneuvotteluiden pohjoismainen työryhmä

OECD Organisation for Economic Cooperation and Development / Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö

PCCB Paris Committee for Capacity Building / Pariisin ilmastokokouksen yhteydessä perustettu komitea, joka vahvistaa kehitysmaiden valmiuksia ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen

SBI Subsidiary Body for Implementation / Ilmastosopimuksen avustava toimielin toimeenpanoa varten

SBSTA Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice / Ilmastosopimuksen avustava toimielin tieteellistä ja teknologista neuvontaa varten

SCF Standing Committee on Finance / Pysyvä rahoituskomitea

SDG Sustainable Development Goals / Kestävän kehityksen tavoitteet

SLCP Short-lived climate pollutants / Lyhytikäiset ilmastovaikutteiset ilmansaasteet (esim. mustahiili)

SPREP Secretariat of the Pacific Regional Environment Programme / Tyynenmeren alueen ympäristöohjelman sihteeristö

SYKE Suomen ympäristökeskus

TEC Technology Executive Committee / Teknologiakomitea

TER Technical Expert Review / Tekninen asiantuntija-arvio

THL / Terveystieteiden tutkimuskeskus

UNFCCC United Nations Framework Convention on Climate Change / Yhdistyneiden kansakuntien ilmastopuitesopimus

WIM Warsaw International Mechanism for Loss and Damage / Varsovan kansainvälinen, vahinkoja ja menetyksiä koskeva, mekanismi

UNFCCC United Nations Framework Convention on Climate Change / Yhdistyneiden kansakuntien ilmastopuitesopimus